

ಕಾನ್ಯಾ

ಜೂನ್-2023

ನಿರ್ಭಯವೆಡೆಗೆ ಪಯಾಣ

ಕೂರ್ನ

ಉರ್ಗುಲೆಗೆ ಕೂರ್ನ

ಮುಖಪುಟ

ಆಫಿಕಾದ ಆನೆ

ಲೇಖನಗಳು

- * ಕನಸಿನ ಲೋಕದಲೊಂದು ಪಯಣ... - ಸಿ. ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ
- * ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನ ನಡುವೆ - ಶಿವಕುಮಾರ್ ವಾಲಿ
- * ನವರಂಗಿ ಹಕ್ಕಿಯ ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಕ್ಷಣ - ಅಂಕುಶ ನಿರ್ಮಲ್ಕರ್
- * ವಾತಾನುಕೂಲಿತದ ಹುಳುಗಳು (ಕೀಟದ ನಂಟು) - ಅನುಪಮಾ ಕೆ. ಬೆಣಚಿನಮಡಿ
- * ಅಲೆಮಾರಿಯ ಅನುಭವಗಳು - ೧೨ - ಮೌನೇಶ ಕನಸುಗಾರ
- * ಶಬ್ದ ಮಾಡಿ ನೀರು ಕೇಳುವ ಸಸ್ಯಗಳು! - ಜೈಕುಮಾರ್ ಆರ್.
(ವಿವಿ ಅಂಕಣ)
- * ನೆರಳೊಂದು ಬೇಕು ಪ್ರತಿಜೀವಿಗೂ (ಕವನ) - ಮಂಜುನಾಥ ನಾಯಕ
- * ಪ್ರಕೃತಿ ಬಿಂಬ - ಸನತ್ ಶಾನುಭೋಗ
ದೀಪ್ತಿ ಎನ್.

ವಿನ್ಯಾಸ

ಧನರಾಜ್ ಎಂ.

ಮುಖಪುಟ ಛಾಯಾಚಿತ್ರ

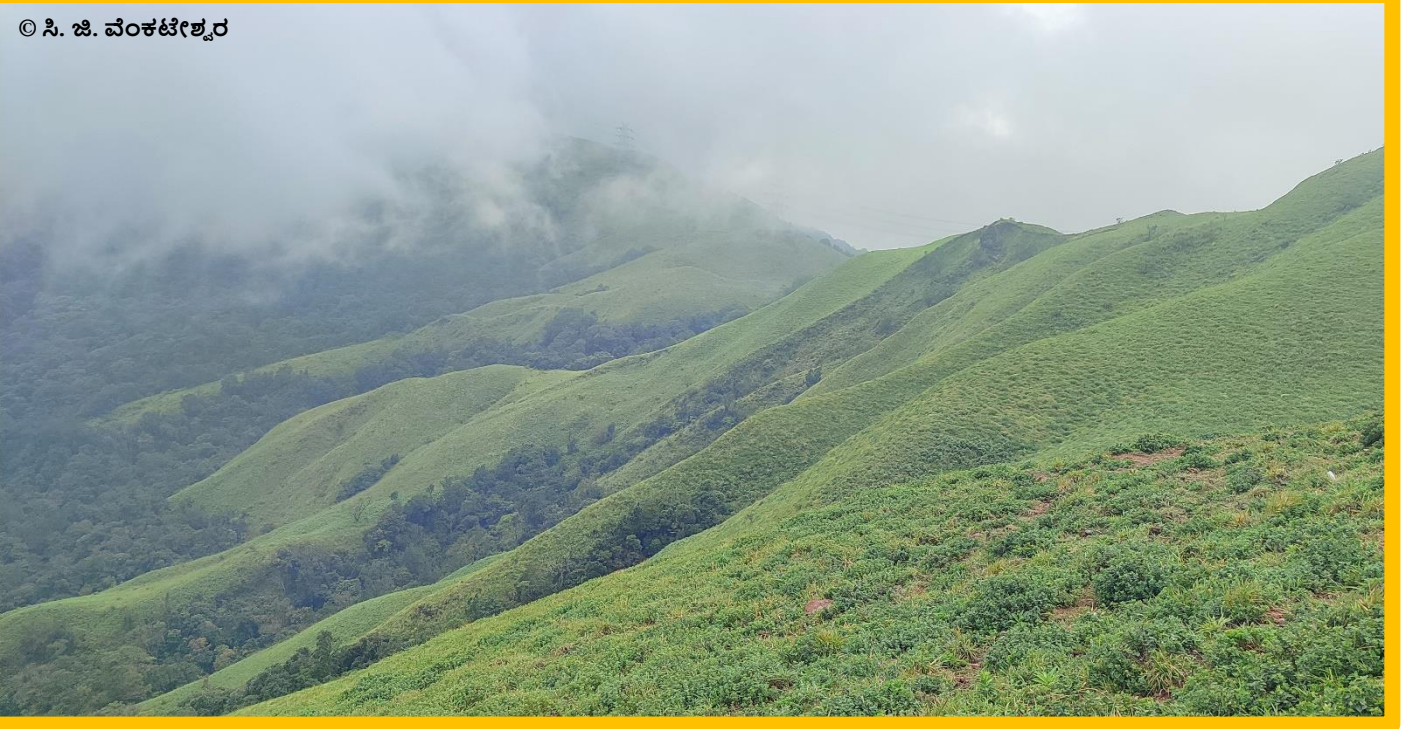
ಆಶಿಶ್ ತಿಮ್ಮಪ್ಪ

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಮುರಳಿ ಎಸ್.

ಡಾ. ಮಧುಸೂಧನ ಹೆಚ್. ಸಿ.

ಕೃಷಿ ಲೋಕದೊಂದು ಐಯುಣ...

ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು. ನಮ್ಮ ಉಸಿರು ಹೊರ ಬಂದರೆ ಬಾಯಿ ಮೂಗಿನಿಂದ ಹೊಗೆ ಬಂದಂತಹ ಅನುಭವ. ತಂಪಾದ ತಂಗಾಳಿಯು ಬಂದು ನಮ್ಮ ದೇಹ ಸೋಕಿದಾಗ ಆದ ಪರಮಾನಂದ ವರ್ಣಿಸಲಸದಳ, ಅದನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೇ ತೀರಬೇಕು. ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಾಲು ನಮ್ಮನ್ನೇ ಕೈ ಬೀಸಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕಾನನವು. "ನೀನೇನು ಮಹಾ? ನಾನೇ ಸುಂದರ. ಕಣ್ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಲದು ನಿನ್ನ ನಯನ." ಎಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದಂತಿತ್ತು. ಸಾಲು ಸಾಲಾದ ಗಿರಿಶಿಖರಗಳು "ನಾವೇನು ಕಮ್ಮಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಿ" ಎಂದು ಪಿಸುಗುಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಗಿರಿಶಿಖರಗಳಿಗೆ ಯಾರೋ ಹತ್ತಿಯನ್ನು ಪೋಣಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಮಂಜಿನ ತೆರೆಗಳು ಬಂದು ನಮಗೂ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಗೂ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ದೃಶ್ಯಗಳು ಅದೃಶ್ಯ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬರೀ ಬಿಳಿ ಪರದೆ. ಈಗ ಕಂಡ ಅದ್ಭುತ ದೃಶ್ಯಗಳು ಮಾಯವೇ? ಮಂತ್ರವೇ? ಎಂಬ ಅನುಮಾನ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುವಾಗ ನಾನೇ ಮಾಯಕಾರ ಎಂದು ರವಿಯು ಇಣುಕಿದ. ಬಿಳಿ ಪರದೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಲೋಕದ ಅನಾವರಣ...

ಇಂತಹ ಅದ್ಭುತವಾದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ನಾವು ಇದು ಕನಸು ಎಂದು ತಿಳಿದೆವು. ಇಲ್ಲ... ಇದು ಕನಸಲ್ಲ ನಿಜ, ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಕ್ಯಾಮೆರಾಗಳಲ್ಲಿ ಪೋಟೋ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ವೀಡಿಯೋ ಚಿತ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ನಾವು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಬಂದೆವು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ಸ್ವರ್ಗ ಸದೃಶ ಚಿತ್ರ! ದೇವರಿಂದ ಈ ತಾಣ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ " ದೇವರ ಮನೆ ಕಾಡು" ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥನಾಮ ಸಾರ್ಥಕ ಎನಿಸಿತು.

ಇಂತಹ ಸ್ವರ್ಗ ಸದೃಶವಾದ ತಾಣವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನಮಗೂ ತೋರಿಸಲು ನಮ್ಮ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಲಾವಿದರಾದ ಕೋಟೆ ಕುಮಾರ್ ರವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಅವರ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರು. ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಆತ್ಮೀಯರಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರಯ್ಯ, ರಂಗಸ್ವಾಮಯ್ಯ ಮತ್ತು ಎಂ. ಎಚ್. ಹನುಮಂತರಾಯ ರವರು ಜೊತೆಯಾಗಿ ಈ ಸುಂದರ ತಾಣದ ಸೌಂದರ್ಯ ಸವಿದೆವು.

ತುಮಕೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟ ನಮ್ಮ ತಂಡವು ಕುಣಿಗಲ್ ನ ಪರಿಮಳ ಹೋಟೆಲ್ ನಲ್ಲಿ ಇಡ್ಲಿ, ವಡೆ ಮತ್ತು ಟೀ ಯ ಪರಿಮಳ ಸವಿದೆವು. ಅದು ನನ್ನ ಮೊದಲ ಪರಿಮಳ ಸ್ವಾದ. ಉತ್ತಮ ರುಚಿ ಮತ್ತು ಶುಚಿ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆ ಹೋಟೆಲ್ ಗೆ ಹೋಗುವ ಮನಸು ಮಾಡಿ... ನಮ್ಮ ಕಾರ್ ಹತ್ತಿ ಪಯಣ ಮುಂದುವರೆಸಿ, ಹಾಸನದ ಮೂಲಕ ಬೇಲೂರು ದಾಟಿ, ಮೂಡಿಗೇರೆಯಲ್ಲೊಂದು ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ ಟೀ ಕುಡಿದು, ನಮ್ಮ ಕಲಾವಿದರು ದೇವರ ಮನೆ ಕಡೆ ಸ್ಟೇರಿಂಗ್ ತಿರುಗಿಸಿದರು.

© ಸಿ. ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ

ದೇವರ ಮನೆಯ ಕಾಡಿನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಸವಿದಾದ ಬಳಿಕ ನಮ್ಮ ಮಧುರ ನೆನಪಿಗೆ ಮತ್ತು ನಮ್ಮವರಿಗೆ ತೋರಿಸಲು ವೀಡಿಯೋ ಮತ್ತು ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲು ನಮ್ಮ ಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ಸೆಲ್ಫಿ ಸ್ಟಿಕ್ ಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದೆವು. ಮನಬಂದಂತೆ ಪೋಟೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆವು. ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಪೋಟೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆವು ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರವಾಸಿಗರೊಬ್ಬರು " ವೀಳ್ಯಕಿ ಪೋಟೋ ಪಿಚ್ಚಿ ಎಕ್ಕುವ (ಇವರಿಗೆ ಪೋಟೋಗಳ ಹುಚ್ಚು ಜಾಸ್ತಿ)" ಎಂದದ್ದು ನನಗೆ ಕೇಳಿತು. ಹೌದು ಅಣ್ಣ ಪೋಟೋಗಳಿರಬೇಕಲ್ಲ ನೆನಪಿಗೆ, ಎಂದಾಗ ನನಗೆ ತೆಲುಗು ಅರ್ಥವಾಗಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದು ನಗುತ್ತಾ... ಎಂಜಾಯ್ ಸರ್ ಎಂದು ಹೊರಟರು. ನಾವು ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಬಂದು ಶ್ರೀ ಕಾಲಭೈರವೇಶ್ವರ ದೇವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದೆವು.

© ಸಿ. ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ

ಶ್ರೀ ಕಾಲಭೈರವೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನು ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಣ್ಣನೆಂಬ ಶಿಲ್ಪಿಯು ನಿರ್ಮಿಸಿದನೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ ಇದೆ. ನೋಡಲು ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ಈ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಗುಡ್ಡ ಗಾಡಿನ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧೆಡೆಗಳಿಂದ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಈ ಸ್ಥಳ ನೋಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಈ ಸುಂದರ ತಾಣ ನೋಡಲು ಒಮ್ಮೆ ಬನ್ನಿ.

ಮೂಡಿಗೆರೆಯಿಂದ 20 ಕಿ. ಮೀ. ಒಳಗೆ ಅಂದರೆ ಸಬ್ಬೇನಹಳ್ಳಿ, ಗುತ್ತಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರೆ ಸಿಗುವುದೇ ದೇವರಮನೆ. ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವುದಾದರೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಹಾರದ ಬಳಿ ಬಲಕ್ಕೆ ಚಲಿಸಿದರೆ ದೇವರ ಮನೆ ಕಾಡಿಗೆ ತಲುಪಬಹುದು.

ರಸ್ತೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸರಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯವರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ಇದೊಂದು ಹೆಸರಾಂತ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

ಲೇಖನ: ಸಿ. ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ
ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆ

© ಮಹದೇವ ಕೆ. ಸಿ.

ಕಾಡ್ನಿಚ್ಚಿರ ನಡುವೆ

ನಾನು ನಾಗರಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ಬೇಸಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಡನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ.

ಪ್ರತೀ ವರ್ಷದಂತೆ ಈ ವರ್ಷವೂ ಕೂಡ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಾಡನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದ ಆಡಿಗಳ (ಕಾಡಿನ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ) ಐದು ಜನ ಕಾಡುಕುರುಬರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮಧ್ಯಭಾಗದವರೆಗೂ (ಮಳೆ ಬರುವವರೆಗೂ) ಕಾಡನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ ಹೊಣೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಇತ್ತು.

ಅದರಂತೆ ಜನವರಿ ಒಂದನೇ ತಾರೀಖಿನಂದು ಐದು ಜನ ನನ್ನನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ತಾವು ಬರುವುದಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗುರುವ ಅಂತ (ಹೆಸರು ಬದಲಿಸಲಾಗಿದೆ), ಅವನು ಒಬ್ಬ ಅನಾಥ, ಈ ಹಿಂದೆ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದವನು. ಅವರ ಕೆಲಸ ಗಸ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಎತ್ತರದ ಮರವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಆ ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಸುತ್ತಲೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಹೊಗೆಯಾಡಿದರೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದ ವಾಕಿಟಾಕಿಗಳ ಮೂಲಕ ಎಚ್ಚರಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಉಳಿದ ಫೈರ್ ವಾಚರ್ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಂಪ್ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಎರಡು ತಂಡಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗಸ್ತು ತಿರುಗುತ್ತ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಫೈರ್ ವಾಚ್ ಟವರ್ ಹತ್ತಿರವೇ ಊಟ ಮಾಡಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಸೂರ್ಯಸ್ತ ಆದ ಮೇಲೆ ಕ್ಯಾಂಪಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಯೋಜನೆಗಳಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಗುರುವನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದು 'ಸರ್... ಇವತ್ತು ನಾನು ಅಟ್ಟಣಿಗೆ ಮೇಲೆ ಕುಂದುತ್ತೀನಿ' ಎಂದ. ನಾನು 'ಬೇಡ ಅವು ಇದಾರೆ ಸಾಕು' ಎಂದೆ. ಹಠಬಿಡದ ಅವನು 'ಸರ್..., ಇವತ್ತು ಒಂದು ಸಾರಿ' ಎಂದು ಗೋಗರೆದ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು 'ಆಯ್ತು...' ಎಂದು ಸಮ್ಮತಿಸಿದೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟದ ಸಮಯವಾಯ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದರು, ಆದರೆ ಈ ಗುರುವ ಮಾತ್ರ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಲ್ಲಿ ಅವನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, ಕೆಳಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅವನ ಜೊತೆಗಾರರು 'ಸರ್ ಅವ್ನು ಕುಡಿದು ಮಲಗಿದಾನೆ, ಅಲ್ಲೇ ಊಟ ಒಯ್ಯುತ್ತೇವೆ.' ಎಂದರು. ಗುರುವ ಹಠಹಿಡಿದು ಅಟ್ಟಣಿಗೆ ಏರಿದ ಗುಟ್ಟು ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು. ನಶೆ ಇಳಿದಾದ ಮೇಲೆಯೇ ಬರಲಿ ಅವನು ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ 'ಸರಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಊಟ ತಗೊಂಡ್ ಹೋಗಿ ಕೊಡಿ' ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ನಾವೆಲ್ಲೆರೂ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳ ಕಡೆ ಹೊರಟೆವು. ಸಂಜೆ ಗುರುವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯಿಂದ ಕೆಳ ಬಂದರು, ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ 'ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ನಶೆ ಇಳಿದಿಲ್ಲ ಸರ್, ಆಮೇಲೆ ವಾಪಾಸ್ ಬಂದು ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಿವಿ' ಎಂದೇಳಿ ಹೊರಟರು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ಅವರಿಗೆ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ನಾನು 'ಸರಿ ಆಗಲಿ' ಎಂದು ನಾನು ಕ್ಯಾಂಪಿಗೆ ಬಂದೆ.

ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿನ ಕಳ್ಳಬೇಟೆ ತಡೆ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರಂತೆ ನಾವು ಸಹ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ನಾವೇ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದ್ದ ಕಾರಣ ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳಿತು ಎಂದು ನಾನು ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಂಪಿಗೆ

ಬಂದವನೆ ನೀರು ತಂದು ಪಾತ್ರೆ ತೊಳೆತಾ ಇದ್ದೆ. ಕತ್ತಲು ಸುತ್ತಲೂ ಆವರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಇಬ್ಬು ನಮ್ಮ ರೂಮಿನ ಕಡೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಇಷ್ಟೊತ್ತಲ್ಲಿ ಯಾರಿರಬಹುದು ಎಂದು ನೋಡಿದ್ರೆ ಅವು ಫೈರ್ ವಾಚರ್ಸ್! ಕಂಠಮಟ್ಟ ಕುಡಿದು ನಿಲ್ಲೋಕು ಸಹ ಆಗ್ಲೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತರು. ನಾನು 'ಏನು

ಇಷ್ಟೋತ್ತಲ್ಲಿ?' ಅಂತ ಕೇಳಿ. 'ಎಲ್ಲಿ ಸರ್ ಗುರುವ?' ಅಂದ್ರು... ನನಗೆ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯ ಇವರೇ ಆಮೇಲೆ ಬಂದು ಕರ್ಕೊಂಡ್ ಹೋಗ್ತೀವಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಈಗ ನನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರಲ್ಲ! 'ನೀವೇ ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲ ವಾಪಾಸ್ ಬಂದು ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀವಿ ಅಂತ, ಈಗ ನೋಡುದ್ರೆ ನನ್ನ ಕೇಳಾ ಇದ್ದೀರಾ?' ಅಂದೆ. 'ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್, ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಆಡಿಯವರು ಆಡಿಯ ಮಗನಂತೆ ಸಾಕಿದ್ದಾರೆ, ಏನಾದ್ರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆದ್ರೆ ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಿರಲ್ಲ' ಎಂದು ಧಮ್ಮಿ ಹಾಕಿದರು. ನನಗೆ ಏನು ಉತ್ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊಳೆಯದೆ ಸ್ತಬ್ಧನಾದೆ. ಆದರೂ 'ಅಲೋ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗ್ತೀವಿ ಅಂತ ಹೇಳಿ ಈಗ ನೀವೇ ಕುಡೊಂಡು ಬಂದು ಗಲಾಟೆ ಮಾಡ್ತಾ ಇದೀರ, ಏನು ಆಟ ಆಡ್ತೀರಾ ನನ್ನತ್ತ.' ಎಂದು ಗದರಿದೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮರದ ಮೇಲಿರುವ ಅವನ ಕಥೆ ಏನಾಯ್ತೋ ಎಂದು ಭಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಅಟ್ಟಣಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದ ಮರದ ಬಳಿ ಸಾಗಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಮರದ ಸುತ್ತಲೂ ಟಾರ್ಚಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹುಡುಕಿದೆವು, ಕೂಗಿದೆವು ಪತ್ತೆಯಿಲ್ಲ, ಕೊನೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಮರವೇರಿ ಅಟ್ಟಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ತಿಳಿಯಿತು ಅವನು ನಶೆಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಂಚೆಯೇ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಅವನ ಜೊತೆಗಾರರು ಅವನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಬಾರದೆಂದು ನಡುವಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಟ್ಟಣಿಗೆಗೆ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಬಿಗಿದು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಆದರೂ ನಮಗೆ ಏನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತಕ್ಷಣವೇ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಕ್ವಾಟ್ರಸ್ನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಮಾಜಿ ಸೈನಿಕರಾದ ನನ್ನ ಸಹ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಾಯಿತು. ಇವರು ಇದ್ದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಇವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಕೆಳಗಿಳಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಆ ಮಾಜಿ ಸೈನಿಕರು, ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಹಗ್ಗದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಆ ಗುರುವನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಸಿದರು. ಅವನಿಗಂತೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅವನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೈ ಕಾಲು ಅಲುಗಾಡಲು ಶುರುವಾಯಿತು.

© ಮಹದೇವ ಕೆ. ಸಿ.

© ಮಹದೇವ ಕೆ. ಸಿ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತಡ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರಿಂದ 5 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರವಿರುವ ಇವರ ಆಡಿಗೆ ಗುರುವನನ್ನು ಆನೆಗಳ ಕಾಟದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಈ ರಾತ್ರಿ ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಂಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಕಳಿಸಿದರಾಯಿತು ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆ.

ಅವನನ್ನು ಇವರಿಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಕುಡಿತದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ರೂಮ್ ಮುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಹರಸಾಹಸ ಪಟ್ಟರು. ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಕ್ಯಾಂಪ್ ರೂಮಿನ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿದೆವು. ಅವರು 'ಅವನನ್ನು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಹಣ ಕೊಡಿ' ಎಂದರು. ಇವರ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡ ನಾನು 'ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬನ್ನಿ ಕೊಡ್ತೀನಿ' ಅಂದೆ. ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಸುತಾರಾಂ ಒಪ್ಪದೆ ಗಲಾಟೆ ಶುರು ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಗಾಕಿದೆ.

ಗುರುವನ ಸಾರಾಯಿ ವಾಸನೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಅಂದು ನಿದ್ರೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೀರು, ನೀರು ಎನ್ನುವ ಗುರುವನ ಕ್ಷೀಣ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸಿತು. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಜಗ್ ನೀರು ಕೊಟ್ಟೆ, ಗಟಗಟನೆ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ಉಳಿಸದಂತೆ ಖಾಲಿ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯನಾದೆ. ನಂತರ ಊಟ

ಬೇಕೆಂದು ಕೈಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದ, ಈ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಡುಗೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬನ್ ಇತ್ತು, ನೀರು ಮತ್ತು ಬನ್ ಕೊಟ್ಟು ಮಲಗಿದೆ ತುಂಬಾ ಲೇಟಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರ ಆದ ತಕ್ಷಣ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದ್ರೆ ಮಲಗಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡ್ಕೊಂಡು ನಡುಗುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಹೊರಗಡೆ ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದೆ, ನಂತರ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಬಂದಿದ್ದ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದೆ, ಅವಿಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಹೇಳಿದೆ, ಬಂದವರು ಪುನಃ ದುಡ್ಡು ಕೇಳಿದರು, 'ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಏನಾಯ್ತು?' ಎಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವರು, 'ಅದು ನಮಗೆ ಸರಿ ಹೋಯ್ತು' ಅಂದರು. ಬೇಸತ್ತು ನಾನು ಇವರ ಸಹವಾಸವೇ ಬೇಡ ಎಂದೆಣಿಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದೆ. ಪಕ್ಕದ ಎಷ್ಟೇ ಟಿನವರು ಈ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ಕಾರಿನಲ್ಲಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದರು. ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಏನು ಆಗದಿರಲೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ, ಕ್ಯಾಂಪಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಹೇಳಿದರು 'ಅವನಿಗೆ ಆಗಾಗ ಮೂರ್ಛೆ ರೋಗ ಬರ್ತಿತ್ತು' ಅಂತ. ಈ ಹಿಂದೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಎಂದಾದ್ರೂ ಆಗಿತ್ತು? ಎಂದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದರು. 15 ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಗುರುವ ಕೆಲಸ ಕೇಳುತ್ತಾ ಬಂದ. ಇವರ ನಾಟಕವನ್ನು ಕಂಡು ಬೇಸತ್ತಿದ್ದ ನಾನು 'ದಯವಿಟ್ಟು ಬರಬೇಡ, ಹುಷಾರಾಗು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಬೇರೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ.'

ಪ್ರತೀ ವರ್ಷ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನಿಂದ ಕಾಡನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಯಾಗದ ರೀತಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬರುವ ಈ ರೀತಿಯ ಘಟನೆಗಳಿಗೂ ನಾವು ತಯಾರಿರಬೇಕು.

ಲೇಖನ: ಶಿವಕುಮಾರ್ ವಾಲಿ

© ಅಂಕುಶ ನಿರ್ಮಲರ್

ನವರಂಗಿ ಷಕ್ತಿಯು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಕ್ಷಣ

ಚಳಿಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಭೇದದ ಹಕ್ಕಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬರುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದೇ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಹಿಮಾಲಯದ ಚಳಿಯನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಬೆಚ್ಚಗಿನ ಕಾಡು-ಮೇಡುಗಳನ್ನು ಅರಸಿ ವಲಸೆ ಬರುವ ಅಪರೂಪದ ಅತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ನವರಂಗಿಯೂ ಒಂದು.

ಇಂಡಿಯನ್ ಪಿಟ್ಟಾ (Indian Pitta) ಎಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಇದು, ಪಿಟ್ಟಾ ಬ್ರಾಚಿಯುರಾ (Pitta brachyura) ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ. ಗೋಲಾಕಾರದ ದೇಹ ಹಾಗೂ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೈನಾ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹಸಿರು, ನೀಲಿ, ಕಂದು, ಕಪ್ಪು ವರ್ಣ ಇದರದ್ದಾಗಿದೆ. ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಳದಿ, ಕೆಂಪು, ಕಿತ್ತಳೆ ವರ್ಣ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಕತ್ತು ಬಿಳಿಯಾಗಿದೆ. ಕಣ್ಣುಬಿಳಿ ಕಪ್ಪುರೇಖೆ ಇದೆ. ಕಾಲು ಗುಲಾಬಿ ವರ್ಣವಿದೆ ಹಾರುವಾಗ ರೆಕ್ಕೆಯ ಬಿಳಿ ಪಟ್ಟಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಬರೊಬ್ಬರಿ ಒಂಬತ್ತು ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಗುಂಡು ಗುಂಡಾಗಿರುವ ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನವರಂಗಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

© ಅಂಕುಶ ನಿರ್ಮಲರ್

ರಂಗು ರಂಗಿನ ಇದರ ಮನಮೋಹಕ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡುವುದು ಅದೃಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಸುಮಾರು ಎರಡು-ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಪಕ್ಷಿವೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೋಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ನಾನು, ಇದನ್ನು ಚಳಿಗಾಲದ ಬೆಳಗಿನ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗು ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ "ವೀಟ್ಟೀ" ಎಂದು ಅಲಾರಾಮಿನಂತೆ ಮೆಲುಕಿನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗುವುದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಲವು ಬಾರಿ ಸಂಜೆಯ ನಸುಗತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದು ಇದೆ. ಆದರೆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ತುಂಬಾ ದಿನಗಳಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಗೂಡು ಮಾಡುವುದು ಬಹು ಅಪರೂಪ. ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮೇ ಯಿಂದ ಆಗಸ್ಟ್ ವರೆಗೆ ಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ, ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಸಾಧಾರಣ ಎತ್ತರದ ಮರಗಳ ಕವೆಗಳ ನಡುವೆ ಬಟ್ಟಲಿನಾಕಾರದ ಗೂಡು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ನೆಲ ಕೆದಕುತ್ತಾ, ತರಗಲೆಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕುತ್ತಾ ಹುಳು ಹುಪ್ಪಟೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ.

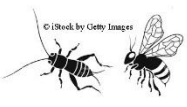
ಈ ಹಕ್ಕಿ ದಟ್ಟ ಮರಗಳಿರುವೆಡೆ ತಂಪಾದ ಹನಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ ಚೋಟುದ್ದದ ಬಾಲವನ್ನು ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಕುಣಿಸುತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತದೆ. ಮರಗಳ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂರುವುದು ಅಪರೂಪ. ಮೊನ್ನೆ Nature's own nest ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಜಿಕೆವಿಕೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಆವರಣದ ಕುರುಚಲು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತು ಪಕ್ಷಿವೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಎನ್ನುವಂತೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಮರದ ಕೊಂಬೆ ಮೇಲೆ ಮುದ್ದಾದ ನವರಂಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿಕೊಂಡು ಪೋಸ್ಟ್ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತ್ತು.

ನನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಗಮನವೆಲ್ಲ ಅದರ ಮೇಲೆ ಹರಿಸಿ ಜಗದ ಜಂಜಾಟವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮರೆತಂತವನಾಗಿ, ಉಸಿರನ್ನು ಒಳಗೆ ಎಳೆದು ಅದರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ನಂತರ ನನ್ನ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ತೆಗೆದು ಒಂದಷ್ಟು ಫೋಟೋ ಕ್ಲಿಕ್ಕಿಸಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟೆ. ಧ್ಯಾನ ಅಂದರೆ ಇದೆ ಇರಬೇಕು ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು. ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾಯುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ!

ಲೇಖನ: ಅಂಕುಶ ನಿರ್ಮಲ್ಕರ್

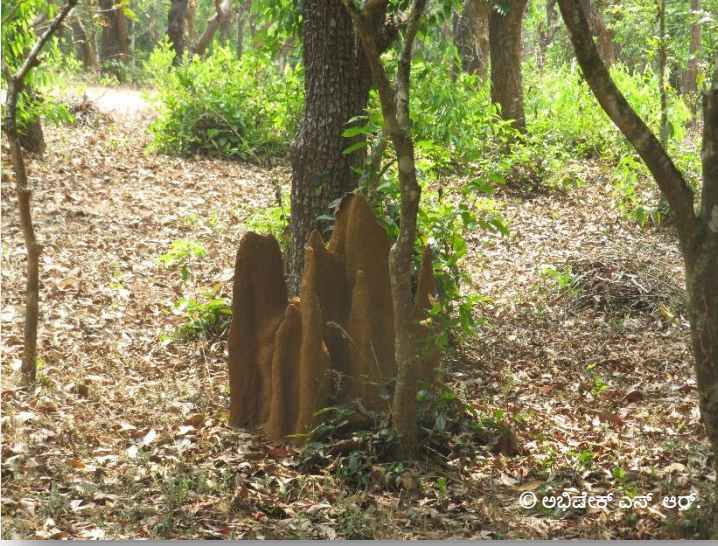
ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆ

© ಅಭಿಷೇಕ್ ಎನ್. ಆರ್.

ನಾಶಾನುಕೂಲಕರ ಜುಳುಗಳು

ಕಳೆದ ಸಂಚಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಗೂಡನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೀಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಮಗ 'ಗೊರ್ಲಿ'ಗಳನ್ನೂ ನೆನಪಿಸಿದ. ಅವೂ ಕೂಡ ಮಣ್ಣಿನ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುತ್ತವೆಯಲ್ಲವೇ? ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತ ನನಗೆ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡಿದ! ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇವಕ್ಕೆ ಗೊರ್ಲಿ, ವರಲಿ ಅಂತ ಹೇಳಿದರೂ 'ಗೆದ್ದಲು ಹುಳು' ಇವುಗಳ ಅಧಿಕೃತ ಹೆಸರು. ಆದರೆ ಇವನು ಅವುಗಳ ಗೂಡನ್ನು ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಮೂಡಿತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಮ್ಮನೆಯ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಗೂಡಿರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯದ ಮಾತು. ಉದ್ಯಾನವನದಲ್ಲಿ ಬಿಲ ತೋಡುವ ಜೇಡ ಕಂಡು ಬರುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಗ ಇನ್ನು ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುಗಳ ಹುತ್ತ ಅಂತೂ ದೂರದ ಮಾತು. ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅಪರೂಪ. ಹೀಗೆ ಇಡೀ ದಿನ ಯೋಚಿಸುವ ಬದಲು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ತಿಳಿದ ಉತ್ತರವೇನೆಂದರೆ 'ಅಜ್ಜಿ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಒಣಗಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯ ಕಾಂಡದ ಮೇಲೆ ಅವು ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿವೆ. ಮಣ್ಣನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಂದು ಪೈಪ್ ತರಹ ಮನೆ ಮಾಡಿ, ಅದರ ಒಳಗೆ ಇವೆ!' ಎಂದನು. ಅವನ ಉತ್ತರ ಬಲು ಮಜವೆನಿಸಿತು. ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿ ಹೇಳಲು ಅದೇ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದೆವು. ಹುಳುಗಳು ಬಳ್ಳಿಯ ದಪ್ಪನೆಯ ಕಾಂಡದ ತೊಗಟೆಯನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಒಣ ಎಲೆಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕೂಡ ತಿಂದಿದ್ದವು. ಹುಳುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಗೂಡಿನ ಮೇಲ್ಭಾಗವನ್ನು ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದಾಗ ಮಣ್ಣು ಪಟ ಪಟನೆ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಹುಳುಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡತೊಡಗಿದವು. ಇದು ತುಂಬಾ ಮೋಜು ಅನಿಸಿರಬೇಕು ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ. ನಾನು ಹುಳುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದರೆ ಇವನು ಇದ್ದ ಮಣ್ಣನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡ್ಡಿಯಿಂದ ಕೆಡವಿ ಆ ಒಣಗಿದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯುತ್ತ ವಿಚಿತ್ರ ಋಷಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ಯಾವಾಗಲೂ ಏನೋ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ಇನ್ನೊಂದೇನೋ ಆಗುತ್ತದಲ್ಲ? ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಿಂಡರ್ ಗಾರ್ಡನ್ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೇಲೆ ಅಗಾಧ ಪ್ರೀತಿ, ಗೌರವ, ಕರುಣೆ, ಭಕ್ತಿ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು!

ಸುಸ್ತಾಗಿ ಬಂದು ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಮತ್ತೆ ಅವನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ 'ಗೊರ್ಲಿಗಳ್ಯಾಕೆ ಹಾಗೆ ಓಡುತ್ತಿದ್ದವು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು?' ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ... ಇದು ಹುಳುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಲು ಸುಸಂಧರ್ಭ ಎಂದು ಹೇಳತೊಡಗಿದೆ, "ಅವುಗಳಿಗೆ ಬಿಸಿಲಿನ ಶಾಖ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಕೀಟಗಳಂತೆ ಕವಚವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ

ಹೀಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಕೊಳವೆಗಳ ರೀತಿ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಮುಖಾಂತರ ಓಡಾಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಾಜ, ರಾಣಿ, ಕೆಲಸಗಾರ ಗೆದ್ದಲುಗಳು ಮತ್ತು ಸೈನಿಕ ಗೆದ್ದಲುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜ ಯಾವಾಗಲೂ ರಾಣಿಯ ಸುತ್ತ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ರಾಣಿಯು ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತದೆ. ಕೆಲಸಗಾರ ಗೆದ್ದಲುಗಳು ಮೊಟ್ಟೆಗಳ, ಲಾರ್ವಗಳ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಸೈನಿಕ ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುಗಳು ಬೇಟೆಗಾರರಿಂದ ಗೂಡನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕೆಲಸಗಾರ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕ ಗೆದ್ದಲುಗಳ ಜೀವಿತಾವಧಿ 10 ರಿಂದ 14 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ವಯಸ್ಸು ಗೆದ್ದಲುಗಳು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬದುಕುತ್ತವೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುವ ರಾಣಿ ಗೆದ್ದಲುಗಳು 25 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಬದುಕಬಲ್ಲವು. ದೈಹಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಇವುಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ರಾಣಿಯ ದೇಹ ಬೃಹತ್ತಾಗಿದ್ದು, ಮೊಟ್ಟೆ ಇಡುವುದೊಂದೇ ಕೆಲಸ. ರಾಣಿಗೆ ತೆವಳಲು ಕೂಡ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ! ಹೀಗಾಗಿ ರಾಣಿಯನ್ನು ಶುಚಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ತಿನ್ನಿಸುವುದು ಕೂಡ ಕೆಲಸಗಾರ ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುಗಳೇ. ತಮ್ಮ ಗೂಡನ್ನು ಶುರು ಮಾಡುವಾಗ ರಾಣಿಯು 12 ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಕಾಲೋನಿಯ ಹುಳುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಮೊಟ್ಟೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಹುಳುಗಳಿರುವ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯು ದಿನಕ್ಕೆ 30,000 ಮೊಟ್ಟೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತದೆ. ಸೈನಿಕ ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುವಿನ ದೈಹಿಕ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ತಲೆ ಮತ್ತು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮ್ಯಾಂಡಿಬಲ್ಸ್. ಕೆಲ ಪ್ರಭೇದದ ಇರುವೆಗಳು ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುವಿನ ಗೂಡಿನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ, ಆಗ ಈ ಸೈನಿಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು ಗೂಡನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಇರುವೆಗಳು ಕೂಡ ಎಷ್ಟು ಚಾಣಾಕ್ಷವೆಂದರೆ ಅವು ಇಡೀ ಗೂಡನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡದೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಭಕ್ಷಣೆಗೊಂದು

ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಗೆದ್ದಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆದು ಮತ್ತು ಇರುವೆಗಳಿಗೆ ಆಹಾರ ಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಇವುಗಳ ಗೂಡಿನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲು! ಬಹುಶಃ ಮನುಷ್ಯ ಇವುಗಳಿಂದ ನೋಡಿ ಕಲಿಯಬೇಕು" ನಾನಿನ್ನೂ ಏನೋ ಹೇಳುವವಳಿದ್ದೇ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಗ, "ಹಂಗಾದ್ರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಡಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ ಮನೆ ಹತ್ತಿರ ದೊಡ್ಡದಾದ ಹುತ್ತ ನೋಡಿದ್ದಲ್ಲ? ಅದು ಇದೆ ಹುಳುಗಳು ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದಿ?" ಅಂತ ಕೇಳಿದ. ನನಗೆ ಆಗ ನೆನಪಾಯಿತು, ಕೆಲ ದಿನಗಳ ಹಿಂದಷ್ಟೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಇದ್ದಾಗ ಮೂಡಿಗೇರೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಡಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅಲೆದಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಚಿಕ್ಕ ಹುತ್ತಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆ. ಅದೇ ನಮ್ಮ

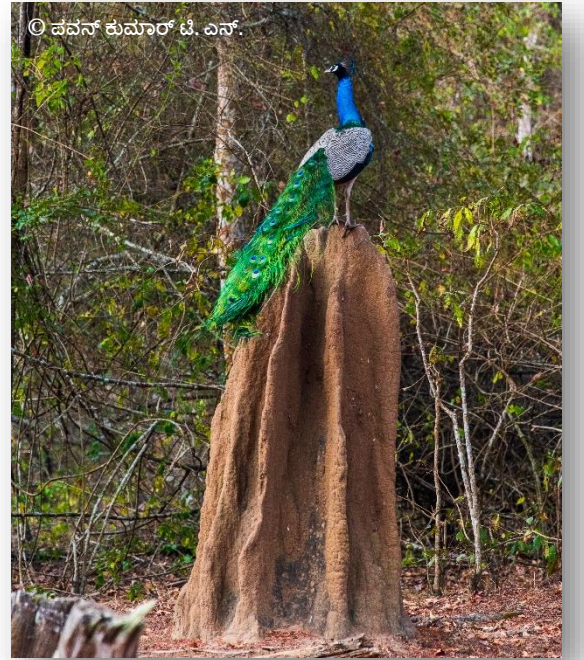
ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಹಳಿಯಾಳದ ಹತ್ತಿರದ ಕಾಡಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಹುತ್ತವನ್ನು ಕೂಡ ತೋರಿಸಿದೆ. ನಾನು ಕೂಡ ಅಷ್ಟು ಎತ್ತರದ ಹುತ್ತವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ಅದೇ ಮೊದಲು! 12 ಅಡಿಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರವಾದ ಹುತ್ತಗಳು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಡಿಸ್ಕವರಿ ಚಾನೆಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೆನಾದರೂ ಇಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ಧಾರವಾಡದ ಹತ್ತಿರ 7 ಅಡಿಗಳ ಹುತ್ತವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದು ನಂಬಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹುಳುಗಳು ಇದ್ದವೂ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋಗಿದ್ದವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಕಟ್ಟಡ ಮಾತ್ರ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸವಾಲೇ ಸರಿ. ಮೊದಲನೆಯ ಅಂಶ, ಇದರ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರ, ಹುಳು ಅಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಾದ್ರೂ ಅದ್ರೆ ಸಾವಿರ ಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾದ ಗೂಡು. ಅದೂ ಬರಿ ತನ್ನ ಬಾಯಿಯ ಲಾಲಾರಸ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದು. ಎರಡನೆಯ ಅಂಶ ಇದರ ವಾತಾನುಕೂಲಿತ ಅಂದರೆ AC ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿರುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ. AC ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಿದರೂ ಇದು ಸತ್ಯ. ಹುತ್ತದ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಹುಳುಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಬಿಸಿ ಗಾಳಿಯ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಸೀದಾ ಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆ ಒಂದು ಚಿಮಿಣಿ ತರಹ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಬಿಸಿ ಗಾಳಿ ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ತಂಪು ಹವೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಹುತ್ತದ ತಾಪಮಾನವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಹುತ್ತದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಕೂಡ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ರಂಧ್ರಗಳಿದ್ದು, ಈ ರಂಧ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ತಂಪು ಗಾಳಿ ಹುತ್ತದ ಒಳ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗೆದ್ದಲುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸತ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ಸತ್ಯವೋ ಅಥವಾ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯ ರಾಣಿ ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುವನ್ನು ತಿಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬರುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ! ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಜೀರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟಕರವಂತೆ. ಮೊದಲು ರಾಣಿ ಹುಳುವನ್ನು ನೋಡುವುದೇ ತುಂಬಾ ಅಪರೂಪ, ಏಕೆಂದರೆ ಇವು ತಮ್ಮ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಶುರು ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಗೂಡು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರ ಹೋಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾದರೆ ಇಡೀ ಹುತ್ತವನ್ನು ಅಗೆದು ತಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಗೆಯಬೇಕು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೂ ಇದು ಸಿಕ್ಕರೆ ಅದನ್ನು ತಿಂದ ನಂತರ ಓಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಫಲವಾದನೆಂದರೆ ಆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಾವು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ. ಆದರೂ ಯೌವನದ ಆಸೆಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲ ಆದಿವಾಸಿ ಜನರು ಇವುಗಳ ಚಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸವಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಮಳೆಗಾಲದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ; ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಹುಳುಗಳಿಗೆ ಪುಕ್ಕಗಳಿದ್ದು ಎರಡು ರೆಕ್ಕೆಗಳೂ ಸಮವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿರದೆ ಗೂಡಿನ ಹತ್ತಿರವೇ ಹಾರುವಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಸಶಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಹಾರಾಟದಲ್ಲಿಯೇ ಮಿಲನಗೊಂಡು ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದ ತಕ್ಷಣ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತವೆ. ಸರಿಯಾದ ಆವಾಸಸ್ಥಾನ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ ಅಲ್ಲೊಂದು ಹೊಸ ಕಾಲೋನಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹುತೇಕ ಹುಳುಗಳು ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ, ಕಪ್ಪೆ, ಹಲ್ಲಿ, ಓತಿಕ್ಯಾತಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೊಸ ಕಾಲೋನಿ ಶುರುವಾಗುವುದು ಕೇವಲ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು!

ಇವು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಉಪದ್ರವಿ ಕೀಟಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನ ಜೀವಿಗಳಾದ ಇವು ಕಾಡಿನ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಕರೇ ಒಣಗಿದ ಎಲೆ, ಕಟ್ಟಿಗೆ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಜೀರ್ಣಿಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. Blattodea ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಲ್ಪಡುವ ಇವು, ಜಿರಳೆಗಳ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಕೂಡ. ಇವುಗಳ ಹುತ್ತದ ಮಣ್ಣನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕರಗಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಇಟ್ಟು ತಿಳಿ ನೀರನ್ನು ದಿನವೂ ಕುಡಿಯುವುದರಿಂದ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಾಯಿಲೆಗಳು ದೂರ ಉಳಿದು, ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತೆ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವುದೋ ಮಂಡನೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ ಮಾತು. ಅದೆಷ್ಟು ಸತ್ಯವೋ ನಾ ಕಾಣೆ.

ಅಂದ ಹಾಗೆ ಇವತ್ತು ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಗೆದ್ದಲು ಹುಳುಗಳ ಕಥೆ ಹೇಳಬೇಕಂತೆ. ಅದು ನನ್ನ ಹೋಮ್ ವರ್ಕ್ ಅಂತೆ!

© ಅಭಿಷೇಕ್ ಎಸ್. ಆರ್.

ಲೇಖನ: ಅನುಪಮಾ ಕೆ. ಬೆಣಚಿನಮರ್ಡಿ
ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ

ಅರೇಮಾಲಿಯು ಅನುಭವಗಳು - ೧೨

ಒಂದೊಂದು ದಾರಿ ಒಂದೊಂದು ಅನುಭವವನ್ನು ಎದೆಗಿಳಿಸುತ್ತದೆ! ದಟ್ಟ ಕಾಡು - ಸ್ವಚ್ಛ ಹಸಿರು - ಹಾರುವ ಹದ್ದು - ಕೂಗುವ ಕೋಗಿಲೆ - ಮಳೆ ನಿಂತ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ - ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಇಣುಕುವ ನೇಸರ - ಒಣಗಿದಲೆಯುದುರಿ ಬಿದ್ದ ತಿರುವು ತುಂಬಿದ ರಸ್ತೆ - ಎಲೆಯ ತುದಿಗೆ ತೊಟ್ಟಿಕ್ಕುವ ಹನಿ - ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಲ್ನೊರೆಯಾಗಿ ಧುಮಿಕ್ಕುವ ಜಲಪಾತಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರೆ ಮೈಮರೆತುಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂತಹ ಸುಂದರ ಜಲಪಾತಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಯಲ್ಲಾಪುರ ಸಮೀಪವಿರುವ ಮಾಗೋಡು ಜಲಪಾತವೂ ಒಂದು.

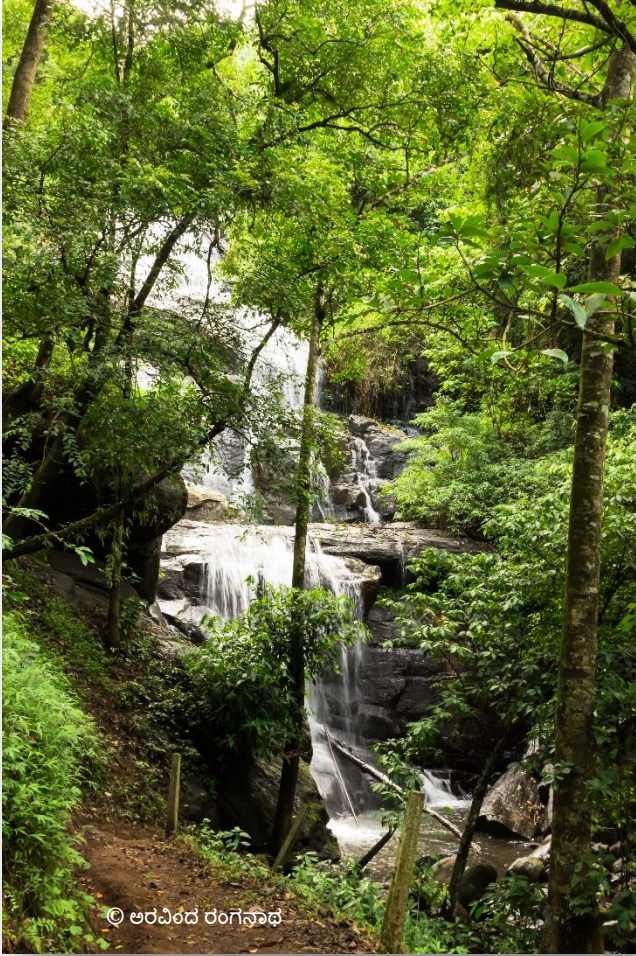
ಮಾಗೋಡು ಜಲಪಾತ ಹಸಿರು ವನಸಿರಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಹರಿದು ಧುಮಿಕ್ಕುವ ಬೇಡ್ಡಿ ನದಿಯ ಜಲಧಾರೆ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯಕಾವ್ಯವೇ ಹೌದು. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಉಣಕಲ್‌ನಿಂದ ಜನ್ಮಪಡೆದು ಕಲಘಟಗಿ, ಮುಂಡಗೋಡ, ಯಲ್ಲಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಬರುವ ಬೇಡ್ಡಿನದಿಯು ಮುಂದೆ ಮಾಗೋಡು ಜಲಪಾತವಾಗಿ ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತದೆ. ಎರಡು ಹಸಿರು ವನಸಿರಿಯ ಮಧ್ಯೆ ರಭಸದಿಂದ ನುಗ್ಗುವ ಜಲಧಾರೆ ಮೂರು ಸ್ಥರಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದಿಂದ ಕಣಿವೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಸೌಮ್ಯ, ರಮ್ಯ ಮತ್ತು ಭವ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವ ಧಾರೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ನಿಜಕ್ಕೂ ಹೆಸರಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥಕವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ವನಸಿರಿಯ ಹೊದಿಕೆ ಹೊದ್ದುಕೊಂಡಿರುವ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ಮೊದಲ ಹಂತವನ್ನು 'ಸೌಮ್ಯ'ವೆಂದು ನಂತರ ಬಂಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಬೆಳ್ಳೊರೆಯಾಗಿ ಧುಮಿಕ್ಕುವ ರಮಣೀಯ ದೃಶ್ಯವನ್ನು 'ರಮ್ಯ'ವೆಂದು ಬಳಿಕ ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತ ಸಾಗುವುದನ್ನು 'ಭವ್ಯ'ವೆಂದೂ ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎತ್ತರದಿಂದ ಧುಮುಕುವ ಜಲಪಾತದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿನ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡುವುದೇ ಸೊಬಗು. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಜಲಧಾರೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅದ್ಭುತ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿಯೇ ಸಂಭ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಹೊಗೆಯಂತೆ ಮೇಲೇಳುವ ನೋಟ ನಯನ ಮನೋಹರ. ಜಲಪಾತವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ಅನುಕೂಲಕ್ಕೆಂದು ನಾನಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ವೀಕ್ಷಣಾ ಗೋಪುರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹತ್ತಿ ಇಳಿಯಲು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿವೆ. ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣವನ್ನು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದು, ಸುಂದರ ತೋಟ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ವಿರಮಿಸಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಲುವು ತಾಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಳೆಗಾಲದುದ್ದಕ್ಕೂ ಹಸಿರು ಕಾವ್ಯ ಮೈದಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಇದೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ಬೆನ್ನ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಕತ್ತು ತಿರುಗಿಸಿದರೆ ಗಣಪತಿ ಜಲಪಾತ. ಸಹಸ್ರ ಲಿಂಗಗಳ ಮೈ ತೊಳೆದು ಮುಟ್ಟಿದ ಹನಿ ಹನಿಯೂ ಸಹಸ್ರ ವನ್ಯ ರಾಶಿಯ ಬೇರುಗಳ ತುದಿ ಮುಟ್ಟಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ನಯನಮನೋಹರ ಜಲಧಾರೆ!

ಮಾಗೋಡು ಜಲಪಾತದ ಅಡಿಗಳಿಯುವ ಕಡಿದಾದ ಸುಮಾರು 200-250 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಾತವನ್ನು ಕೇವಲ ನದಿ ಪಾತ್ರದಿಂದ ಇಳಿಯಬಹುದು ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುತ್ತಾ ನದಿ ಜಲಪಾತವಾಗಿ ಧುಮ್ನಿಕ್ಕಿ, ಕಡಿದಾದ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಳಿದು ಹೋಗುವ ಪಾತ್ರದಿಂದ ತಲುಪಬಹುದು. ದೂರ ನಿಂತು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕೆನ್ನುವವರು ನಾನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಮಾಡಿರುವ ಎದುರು ಗುಡ್ಡದ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣದಿಂದ ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಭಾಗದಿಂದ ಪ್ರಪಾತಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ರಮಣೀಯ ನಯನ ಮನೋಹರ ಜಲಪಾತವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ನಿರ್ಜನ ಕಾಡಲ್ಲಿ ಭಯ ಹುಟ್ಟುತ್ತೆ. ಆದರೆ ಜಲಪಾತ ತಲುಪಿದಾಗ ಭಯ ಮರೆಯಾಗಿ ಪ್ರೀತಿ ಮೆರೆಯುತ್ತೆ.

ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಿಂದ ಯಲ್ಲಾಪುರ ಕೇವಲ 70 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್. ಅಲ್ಲಿಂದ ಜಲಪಾತ 18 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಲ್ಲಾಪುರದಿಂದ ಅಂಕೋಲಾಕ್ಕೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ 63 ರಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ, ಯಲ್ಲಾಪುರ ಬಿಟ್ಟು 3 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಕ್ರಮಿಸಿದ ನಂತರ ಎಡಬದಿಗೊಂದು ಮಾಗೋಡಿಗೆ ಹೊರಳುವ ರಸ್ತೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಗೋಡು ಜಲಪಾತದ ದಾರಿ ಎಂಬ ಫಲಕವು ಕಾಣುತ್ತೆ. ಸಣ್ಣ ಕಿರಿದಾದ ಟಾರ್ ಮಾಡಿದ ಒಳ್ಳೆಯದೆನ್ನಲಾಗದ ರಸ್ತೆ. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಹಸಿರಿನ ಬೆಡಗು. 15 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಸಾಗಿದ ನಂತರ ಆ ಹಸಿರಿನ ಮಡಿಲೊಳು ಸುತ್ತ ಬೆಟ್ಟದ ನಡುವೆ ಒಂದು ಪ್ರಪಾತ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿದಾದ ಕಣಿವೆ. ಈ ಪ್ರಪಾತದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಡಿ ನದಿ ಧುಮ್ನಿಕ್ಕುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸೋಜಿಗವೆ

ಮಾಗೋಡು ಜಲಪಾತ! ಸುಮಾರು 650 ಅಡಿ ಎತ್ತರದಿಂದ ಹಚ್ಚಹಸುರಿನ ದಟ್ಟ ಬೆಟ್ಟಗಳೆರಡರ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಧುಮ್ನಿಕ್ಕುವ ದೃಶ್ಯವೈಭವ ವರ್ಣನಾತೀತ. ಇದು ಮುಂದೆ ಗಂಗಾವಳಿ ನದಿಯಾಗಿ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯೆ ಹರಿದು ಅಂಕೋಲ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರ ಸೇರುತ್ತದೆ.

ಲೇಖನ: ಮಾನೇಶ ಕನಸುಗಾರ

ಕಲ್ಪುರ್ಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ

ಶಬ್ದ ಮಾತಿ ನೀರು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು!

ವಿವಿ ಅಂಕಣ

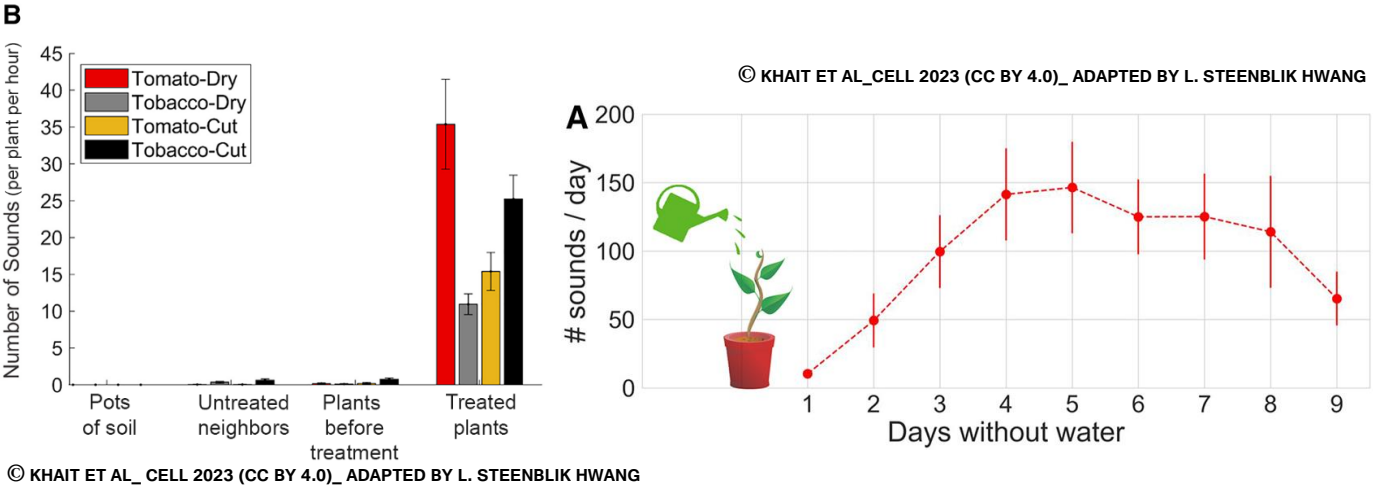
'SOUND OK HORN' ಪದಗಳ ಬಳಕೆ ಎಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಗೊತ್ತೇನು? ಹಾ... ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೇ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡದ್ದು ಲಾರಿಗಳ ಹಿಂದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೋಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಲಾರಿಗಳ ಹಿಂದೆಯೂ ಈ ಪದಗಳು ಇದ್ದೇ ಇತ್ತು. ಆದರೇ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆಯವರೆಗೂ ಅದರ ಅರ್ಥ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅರೇ... ಇದೇನಿದು, SOUND ಎಂದರೆ ಶಬ್ದ. HORN ಎಂದರೂ ಶಬ್ದವೇ (ಬರುವ ಶಬ್ದವೇ). ಮತ್ತೇತಕ್ಕೆ ಎರೆಡೆರೆಡು ಬಾರಿ ಬರದದ್ದು? ಅದರ ನಡುವೆ OK ಬೇರೆ, ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ 'ಶಬ್ದಮಾಡಿ ದಾರಿಕೇಳಿ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಲಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಓದಿದ್ದೆನಾದರೂ. ಅವೆರೆಡರನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರಮೇಣ ಲೋಕಾಜ್ಞಾನ (ಲೋಕ+ಅಜ್ಞಾನ) ಬೆಳೆದಂತೆ, SOUND OK HORN ಅನ್ನು ಓದಬೇಕಾದದ್ದು "SOUND HORN, OK?" ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಅರ್ಥಾತ್, "ಶಬ್ದಮಾಡಿ ದಾರಿ ಕೇಳಿ, ಆಯಿತೇ?" ಎಂದು. ಇನ್ನೊಂದರ್ಥಾತ್, "ನಮ್ಮ ವಾಹನವನ್ನು ದಾಟಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡಿ ಆಗ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಲಾರಿಯ ಚಾಲಕ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಸರಿ, ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೂ ಶಬ್ದ ಮಾಡಿ ನೀರು ಕೇಳುವ ಸಸ್ಯಗಳಿಗೂ ಏನಾದರು ಸಂಬಂಧ ಇದೆಯೇ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ಹೀಗಿದೆ. ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಕೊಂಡಿಯಿದೆ. ಒಂದು ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುವಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಹೀಗೆ

ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಸಂವಹಿಸುವ ನಾವು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಂತೆ ಬಿಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಜೀವ ವಿಕಾಸದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಮಗಿಂತ ಕೋಟ್ಯಂತರ ವರ್ಷಗಳ ಮೊದಲೇ ಬಂದು ಈಗಲೂ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಸ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಯುತವಾಗಿರಬಹುದು? ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯವೇ. ಹೌದು, ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಂತೆ ಸಸ್ಯಗಳು ತಮಗೆ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯುಂಟಾದಾಗ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಆಲಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅದನ್ನೇ ಈ ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. "ಅಹುದೇ... ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಗಿಡ ಮರಗಳ ಸುತ್ತಲೇ ಜೀವಿಸುವ ನಮಗೇಕೆ ಆ ಆರ್ತನಾದಗಳು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ?" ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ, ಗುಡ್. ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬನ್ನಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಉತ್ತರ ಬಹುಪಾಲು ಸುಲಭ. ನೀವೇ ಊಹಿಸಲೂಬಹುದು. ಅವುಗಳು ಹೊರಡಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳು 'ಶ್ರವಣಾತೀತ ತರಂಗ ಶಬ್ದಗಳು'. ಈ ಶಬ್ದಗಳು ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆ ಎಂದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯ ಕರ್ಣಗಳಿಗೆ 20Hz-20,000Hz ವರೆಗೆ ಆಗುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. 20Hzಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುವ ಅಥವಾ 20,000Hzಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಶಬ್ದಗಳು ಈಗಲೂ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತೆಲ್ಲಾ ಇದ್ದರೂ ಆಲಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ 20,000Hzಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ನಾವು ಶ್ರವಣಾತೀತ ಶಬ್ದಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಕೊಂಡರು? ಅಸಲಿಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹುಡುಕೋಣ. ಇಸ್ರೇಲ್ ನ Tel Aviv Universityಯ ಜೀವವಿಕಾಸ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಲಿಲಾಚ್ ಹ್ಯಾಡನಿ ಮತ್ತು ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಕೆಲವು ಟೊಮೇಟೊ, ತಂಬಾಕು ಗಿಡ (tobacco plant) ಮತ್ತು ಪಾಪಸ್ ಕಳ್ಳಿಯಂತೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಈ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅವುಗಳ ಎದುರಿಗೆ ಶ್ರವಣಾತೀತ

ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಆಲಿಸಬಲ್ಲ ಮೈಕ್ ಅನ್ನು ಇರಿಸಿದರು. ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ನಮ್ಮ ಆಲಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಬದಲಿಸಿ ಕೇಳಿದಾಗ ಎಲ್ಲರ ಚಹರೆಯಲ್ಲೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ. 'ಟಿಕ್ ಟಿಕ್ ಟಿಕ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಹೊರಬಂದವು. ಆದರೆ ಇಲ್ಲೊಂದು ಅನುಮಾನವೂ ಇದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಸಸ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತಿವೆ, ಬೇರೆ ಯಾವ ಮೂಲದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಅಲ್ಲವೇ. ಅದಕ್ಕೇ, ಇದೇ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಶಬ್ದರೋಧಕ (soundproof) ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ಇದೇ ಫಲಿತಾಂಶವಿತ್ತು. ಓಹ್, ಈಗ ಒಪ್ಪಬಹುದು. ಗಿಡಗಳು ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಶ್ರವಣಾತೀತ ಶಬ್ದಗಳು ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಹೊಮ್ಮಿಸುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದಂತೆ. ಇದೇ ಶ್ರವಣಾತೀತ ಶಬ್ದಗಳು ಅದೇ ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಮುರಿದಾಗಲೂ ಬರುತ್ತಿತ್ತಂತೆ. ಹಾಗೂ ಈ ರೀತಿಯ ಶಬ್ದಗಳು ನೀರಿನ ಕೊರತೆ ಇರದ ಅದೇ ಬಗೆಯ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹಾಗೆಂದರೆ ಗಿಡಗಳು ತಮಗೆ ನೀರಿನ ಅಭಾವವಾದಾಗ ಅಥವಾ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾದಾಗ ನಮ್ಮ ಹಾಗೇ ಕೂಗಿ - ಕಿರುಚಿ ತಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾವೆ, ಎಂದೇ ಅಲ್ಲವೆ ಅರ್ಥ? ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಅವುಗಳು ಶಬ್ದ ಮಾಡಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿವೆ. ನಾವೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಆಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದಾಯಿತಲ್ಲವೇ? ಹೌದೌದು. ಎಂದು ಎನಿಸಿದರೂ ನಾವು ಮನುಷ್ಯರು ವ್ಯವಹರಿಸಿ ಬದುಕುವ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೋಲಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಈ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥ ನಾವು ಈ ಮೇಲೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ 100% ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದೇ ಗಿಡಗಳ ಶಬ್ದವನ್ನು ನಮಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಈ ಶಬ್ದ ಬರುವುದರಿಂದ, ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ರೈತನಿಗೆ ಇದೊಂದು ಒಳ್ಳೆ ಮಾಹಿತಿಯಲ್ಲವೇ? ರೂಢಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವಿಸಿ ಕೊಡುವ ನೀರಿಗಿಂತ, ಗಿಡಗಳೇ ತಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಂದಾಗ " ಶಬ್ದ ಮಾಡಿ ನೀರು ಕೇಳುವ" ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀರು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನ. ಹಾಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಊಹಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ

ಆನಿಮೇಟೆಡ್ ಸಿನೆಮಾದ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇದು ವಾಸ್ತವ. ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ಈಗ ಇದೊಂದು ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ವಿಷಯ, ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಷಯ ಸರ್ವೇ ಸಾಧಾರಣ ದೈನಂದಿನ ಕೆಲಸವಾಗಬಹುದು.

ಜೊತೆಗೆ ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಸಂಶೋಧನೆ ಕೇವಲ ಇಷ್ಟನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಯು, 'ಹೇ ಮಾನವ ಪ್ರಾಣಿ, ನಿನ್ನ ಗ್ರಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ನನ್ನ ಅನಂತ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನು ಅರಿಯುವಲ್ಲಿ ತುಣುಕಷ್ಟೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದು.' ಎಂದು ಅಣುಕಿಸಿದಂತಿದೆ!

ಮೂಲ ಲೇಖನ: www.snexplores.org

ಲೇಖನ: **ಜೈಕುಮಾರ್ ಆರ್.**

ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಸಿ. ಜಿ. ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ

ನೆರಳೊಂದು ಬೇಕು

ನೆರಳಿಗೇ ನೆರಳಾಗಬೇಕಿದೆ ಪ್ರತಿ ಮನುಜನೂ...
ಪ್ರಕೃತಿಯ ಒಡಲಲ್ಲಿವೆ
ಲಕ್ಷಾಂತರ ವೃಕ್ಷಗಳು
ಚಿವುಟದಿರಿ, ಉರುಳಿಸದಿರಿ
ಇದೇ ಪರಿಸರ ದಿನದ ಆಶಯಗಳು...

ತನ್ನಂತಾನೇ ಬೆಳೆಸಿದೆ ಪ್ರಕೃತಿ ನೂರಾರು ಗಿಡಮರಗಳನು
ಅವುಗಳನ್ನಾದರೂ ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕಿದೆ ನಾವುಗಳು
ಧರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂದಿದ್ದರೆ
ಅದು ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ.
ಆ ಸೌಂದರ್ಯವೇ ಗಿಡಮರಗಳಾಗಿರುವಾಗ ಅವನ್ನು ಉಳಿಸಲು
ಪ್ರಯತ್ನ ನಮ್ಮದಾಗಬೇಕೇಗ...
ಹಸಿರೊಂದೆ ಬೇಕಂತೆ ಭೂತಾಯಿಗೆ...
ಮರಗಳನೆ ಸಾಕಬೇಕಂತೆ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ.

ಮಂಜುನಾಥ ನಾಯಕ
ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆ

ಪ್ರಕೃತಿ ಭರಬ

ಕಪ್ಪು ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮೊಲ

© ಸನತ್ ಶಾನುಭೋಗ

ಭಾರತದಲ್ಲೆಡೆ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಮೊಲವು, ಪೊದೆ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಟ್ಟಗಳ ತಳದಲ್ಲಿರುವ ತಗ್ಗುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತದೆ. ಲೆಪೋರಿಡೇ (Leporidae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಇದನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಲೆಪಸ್ ನಿಗ್ರಿಕೊಲಿಸ್ (Lepus nigricollis) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮೊಲಗಳಂತೆ, ಇವು ಉದ್ದವಾದ ಕಿವಿಗಳು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕತ್ತಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ತುಪ್ಪಳದ ಮಚ್ಚೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಬಾಲದ ಮೇಲ್ಭಾಗವು ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದು, ಬೆನ್ನು ಮತ್ತು ಮುಖವು ಕಂದು ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಕೂದಲುಗಳಿದ್ದು, ದೇಹದ ಕೆಳಭಾಗವು ಬಿಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಈ ಮೊಲವು ಸಸ್ಯಾಹಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಣ್ಣ ಹುಲ್ಲುಗಳು, ಹೂಬಿಡುವ ಸಸ್ಯಗಳು, ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತದೆ.

ಕಾಡು ಬೆಕ್ಕು

© ಸನತ್ ಶಾನುಭೋಗ

ಭಾರತೀಯ ಉಪಖಂಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿರುವ ಈ ಕಾಡು ಬೆಕ್ಕು, ದಟ್ಟವಾದ ಮರ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ನದಿ ತೀರಗಳಂತಹ ಜೌಗು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತದೆ. ಫೆಲಿಡೆ (Felidae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಈ ಬೆಕ್ಕನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಫೆಲಿಸ್ ಚೌಸ (Felis chaus) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಬೆಕ್ಕಿನ ತುಪ್ಪಳವು ಮರಳಿನ ಹಳದಿ, ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ಅಥವಾ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ತಿಳಿ ಕಂದು ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಕೂದಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ದುಂಡಗಿನ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಬೇಟೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಾಡುವ ಈ ಬೆಕ್ಕು ಉತ್ತಮ ಈಜುಗಾರನಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಬಾಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಮತ್ತು ಅಪಾಯದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ನೀರಿಗೆ ಧುಮುಕುತ್ತದೆ.

ಮರುಭೂಮಿಯ ನರಿ

© ಸನತ್ ಶಾನುಭೋಗ

ವಾಯುವ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಉಪಖಂಡ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಮರುಭೂಮಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಬಲೂಚಿಸ್ತಾನ್, ದಕ್ಷಿಣ ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಇರಾಕ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ನರಿಯು, ಮರಳು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕ್ಯಾನಿಡೇ (Canidae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಇದನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ವಲ್ಪಿಸ್ ವಲ್ಪಿಸ್ ಪುಸಿಲ್ಲಾ (Vulpes vulpes pusilla) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದ್ದ ಮತ್ತು ತೆಳುವಾದ ದೇಹ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಬಿಳಿ ತುದಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬಾಲದಿಂದ ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮರುಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಇಲಿಗಳು, ಮೊಲಗಳು ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಸಸ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತವೆ.

ಪಟ್ಟಿ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಮುಂಗುಸಿ

© ಸನತ್ ಶಾನುಭೋಗ

ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಲಂಕಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಮುಂಗುಸಿಗಳು ಕಾಡು ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯಗಳ ಪೊದೆಗಳಿರುವೆಡೆ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಹರ್ಪೆಸ್ಟಿಡೆ (Herpestidae) ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರುವ ಇವನ್ನು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಉರ್ವ ವಿಟ್ಟಿಕೋಲ (Urva vitticolla) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಕಾಲುಗಳಿದ್ದು, ಕಂದು ಅಥವಾ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ತುಪ್ಪಳವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಪಟ್ಟಿಯಿದ್ದು, ತಲದಲ್ಲಿ ಬೂದು ಬಣ್ಣ ಇರುವ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಕಪ್ಪು ಬಾಲವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಕಪ್ಪೆಗಳು, ಏಡಿಗಳು, ಇಲಿಗಳು, ಕಪ್ಪು ಮೊಲಗಳು, ಕೋಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸರೀಸೃಪಗಳು ಇದರ ಆಹಾರವಾಗಿದೆ.

ಚಿತ್ರ: ಸನತ್ ಶಾನುಭೋಗ

ಲೇಖನ: ದೀಪ್ತಿ ಎನ್.

ನೀವೂ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬಹುದು

© ವಿನೋದ್ ಕೆ. ಪಿ.

ಮೊಸಳೆಯು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಂತ ಸರೀಸೃಪಗಳ ಪೈಕಿ ಅತಿದೊಡ್ಡದು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾದ ಉತ್ತರಭಾಗ, ಭಾರತದ ಪೂರ್ವಭಾಗದ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿನ ತನಗೆ ಸರಿಹೊಂದುವ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅವು ತಮ್ಮ ಜೀರ್ಣಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನುಂಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಮಿಯಾಮಿ ಸೈನ್ಸ್ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಪಂಚದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಸಳೆಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾಗಿದೆ. ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳ ಕಾಯಿದೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಲಿಗೇಟರ್‌ಗಳು, ಮೊಸಳೆಗಳು ಅಥವಾ ಕೈಮನ್‌ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸರೀಸೃಪಗಳ ಬೇಟೆ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೊಸಳೆಗಳ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸಲು ಮೇ 17ರಂದು **ವಿಶ್ವ ಮೊಸಳೆ ದಿನ**ವೆಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ನೀವೂ ಕಾನನಕ್ಕೆ ಬರೆಯಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗಿನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಇರುವ ಕಾನನ ಇ-ಮಾಸಿಕ್‌ಗೆ ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳ ಸಂಚಿಕೆಗೆ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆಸಕ್ತರು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಥೆ, ಕವನ, ಛಾಯಾಚಿತ್ರ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕಾನನ ಮಾಸಿಕದ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದು.

ಕಾನನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಇ-ಮೇಲ್ ವಿಳಾಸ: kaanana.mag@gmail.com

ಅಂಚೆ ವಿಳಾಸ:

ವೈಲ್ಡ್ ಲೈಫ್ ಕನ್ಸರ್ವೇಷನ್ ಗ್ರೂಪ್,
ಅಡವಿ ಫೀಲ್ಡ್ ಸ್ಟೇಷನ್,
ಒಂಟೆಮಾರನ ದೊಡ್ಡಿ, ರಾಗಿಹಳ್ಳಿ ಅಂಚೆ,
ಆನೇಕಲ್ ತಾಲ್ಲೂಕು, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ,
ಪಿನ್ ಕೋಡ್ : 560083. ಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡಬಹುದು.